

וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבַמֶּשֶׁה למה העליתונו ממצרים למות במדבר וְגו'. (במדבר כא) **פְּרִשְׁתָּא דָּא, בְּאַתְרַּא אַחְרָא אַסְתְּלִיק, עִם אֵינוֹן מִי מְרִיבָה דְמֶשֶׁה וְאַחֲרָן** פרשה זו עולה עם פרשה אחרת "המה מי מריבה" של משה ואהרן וכבר פירשנו אותה למעלה.

ביום השלישי לצום לבשה אסתר המלכה את המלכות בעצמה

רְבִי יִצְחָק פֶּתַח, (אסתר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי (דף קפ"ג ע"ב) **וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וְגו'.** ומלכות היא בחינת רוח הקודש ולכן אמרו חז"ל **מִגִּלַּת אֶסְתֵּר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמְרָה, וּבְגִין כִּדְ כְּתוּבָה בֵּין הַכְּתוּבִים** ובשביל שהיא ברוח הקודש ויש בה לימוד לדורות לכן היא כתובה בין הכתובים שהם בחינת יסוד מלכות. **וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, דְּלֵאתְחַלֵּשׁ חֵילָא דְגוּפָא, וְהָא קַיִמָּא בְּרוּחָא בְּלֵא גוּפָא** אחר שגזר מרדכי לכל העם להתענות שלשת ימים לילה ויום, אז ביום השלישי שכבר נחלש כח גופה והיא כבר עומדת ברוח בלא כח הגוף, **כְּדִין** אז כתוב **וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. מַאי מַלְכוּת** ומדו המלכות שהתלבשה בה. **אִי תִימָא בְּלְבוּשֵׁי יְקָר וְאַרְגָּוֹנָא** אם תאמר שלבשה בגדי כבוד וארגמן יקרים, **הָא לֹא הֵכִי אַקְרִי** הרי אין הם נקראים מלכות אלא לבושי מלכות. **אַלָּא וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, דְּאֵתְלַבְּשֵׁת בְּמַלְכוּת עֲלָתָה קְדִישָׁא** אלא הכונה היא שלבשה את המלכות הקדושה בעצמה כי נמשך אליה לבוש רוחני מהמלכות כמו לבוש הצדיקים בגן עדן, **וְדָאִי לְבָשָׁה רוּחַ**

הַקִּדְּשׁ ובודאי שלבשה רוח הקודש כי המלכות היא בחינת רוח הקודש והיא נעשתה

מרכבה אליה.

אסתר זכתה למלכות בזכות ששמרה לשונה

מֵאֵי טַעֲמָא זָכְתָּה לְהָאֵי אֲתָר מאיזה טעם זכתה אסתר למדרגה זו בהיותה

בבית אחשורוש מה שלא זכתה קודם לכן בהיותה אצל מרדכי הצדיק. **בְּגִינִין**

דְּנִטְרָא פּוּמָה דְּלֹא לְחַוּוּאָה מְרִי לפי ששמרה לשונה שלא לספר כלום

מיהדותה כי מרדכי ציוה עליה אשר לא תגיד. **הָדָא הוּא דְכִתְיָב** וזהו שכתוב,

אֵין אֶסְתֵּר מְגַדֶּת מוֹלְדֶתָהּ. וְאוֹלִיפְנָא כָּל מֵאן (אסתר ב)

דְּנִטְרִי פּוּמִיָּה וְלִישָׁנִיָּה, זָכִי לְאַתְלַבְּשָׂא בְרוּחַ דְּקִדְּשָׂא

ולמדנו שכל מי ששומר פיו ולשונו זוכה להתלבש ברוח הקודש. **וְכָל מֵאן דְּסָטִי**

פּוּמִיָּה לְמַלְּה בִישָׂא ומי שח"ו מטה לשונו לדבר דברים רעים לשה"ר וליצינות

וניבול פה, **הָא וְדָאֵי הֵהוּא מְלָה בִישָׂא עֲלִיָּה** ודאי אותו הדיבור שהוציא

מפיו שורה עליו להענישו. (ס"א וְאֵי לֹא), **וְאֵי תִימָא הָא נְנַעִים, אִו**

צַרְעַת, דְּמוֹקֶדֶן בְּחַוּוּאָה עֲלִיָּה, וְהָא אוֹקְמוּהָ [10] ואם לא הרי יש

אור הרשב"י

אבריו של אדם מבחוץ ואתה מבפנים, ולא עוד אלא שהקפתי לך שתי חומות אחת של עצם ואחת של בשר, מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה.

אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר,

[10] כגמרא ערכין דף טו: האריכה בעון לשון הרע ובעונש המגיע אל מי שלא שומר לשונו ואיתא שם: אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא מאי דכתיב מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה אמר לו הקדוש ברוך הוא ללשון כל אבריו של אדם זקופים ואתה מוטל כל

הלימוד היומיומי

נגעים או צרעת השורפת את הגוף כארס הנחש באים עליו וכבר ביארוהו חז"ל.

אור הרשב"י

בסתר רעהו אותו אצמית, גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל" אל תיקרי אותו לא אוכל, אלא איתו לא אוכל. ואיכא דמתני לה על נסי הרוח.

אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע, ואמר הקדוש ברוך הוא [לשר של] גיהנם אני עליו מלמעלה ואתה עליו מלמטה נדוננו, שנאמר: "חצי גבור שנונים עם גחלי רתמים" אין חץ אלא לשון שנאמר "חץ שחוט לשונם מרמה דבר" ואין גבור אלא הקדוש ברוך הוא, שנאמר ה' כגבור יצא. גחלי רתמים היינו גיהנם.

אמר רבי חמא בר' חנינא מה תקנתו של מספרי לשון הרע? אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, שנאמר "מרפא לשון עץ חיים" ואין לשון אלא לשון הרע, שנאמר "חץ שחוט לשונם" ואין עץ אלא תורה, שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה". ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו, שנאמר "וסלף בה שבר רוח".

רבי אחא ברבי חנינא אומר סיפר אין לו תקנה, שכבר כרתו דוד ברוח הקדש, שנאמר "יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות" אלא מה תקנתו שלא יבא לידי לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, ואם ע"ה הוא ישפיל דעתו, שנאמר "וסלף בה שבר רוח".

שנאמר: אשר אמרו ללשוננו נגביר, שפתינו אתנו, מי אדון לנו.

ואמר ר' יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו, שנאמר: מלשני בסתר רעהו, אותו אצמית. וכתוב התם (במצורע) לצמיתות, ומתרגמינן לחלומין, ותנן אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט אלא פריעה ופרימה.

אמר ריש לקיש מאי דכתיב זאת תהיה תורת המצורע, זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע.

ואמר ריש לקיש מאי דכתיב אם ישוך הנחש בלא לחש, ואין יתרון לבעל הלשון, לעתיד לבא מתקבצות כל החיות ובאות אצל נחש ואומרות, ארי דורס ואוכל, זאב מורף ואוכל, אתה מה הנאה יש לך? אומר להם, וכי מה יתרון לבעל הלשון.

ואמר ריש לקיש כל המספר לשון הרע מגדיל עונות עד לשמים, שנאמר: שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ.

אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע ראוי לסוקלו באבן, כתיב הכא "אותו אצמית", וכתוב התם "צמתו כבור חי וידו אבן ב".

ואמר רב חסדא אמר מר עוקבא, כל המספר לשון הרע אמר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולין לדור בעולם, שנאמר: "מלשני

העם דיבר לשון הרע על הקב"ה ועל משה והנחשים הרגו עם רב מישראל

וַיִּדְבֹר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבַמֹּשֶׁה. וַיֹּאמְרוּ מַלְּאָה בִּישָׁא

בְּקוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא, וּכְתָרְגוּמוֹ מזה שאמר וידבר העם

באלהים היינו שאמרו לשון הרע על הקב"ה וכמו שמתרגם אונקלוס "ואתרעם עמא במימרא

דה' ". **וְעַם מוֹשֶׁה נָצוּ** ומה שכתב ובמשה היינו שדברו איתו דברי מריבה. **לְמַה**

הָעֲלִיתוּנוּ, שׁוּוּ כָּל אַפְיֵיא שׁוּוּיִן וכשאמרו למה העליתונו השוו את כל

הפנים כשווים כי השוו את משה רבנו לקב"ה **בְּגִין כִּף אֲזַדְמִן לְגַבִּייהוּ**

חֲוּוּיִן, דְּמוֹקְדָן לֹזן בְּאִשָּׁא לכן הזמנו להם הנחשים השורפים כאשר,

וְעֵיל אִשָּׁא לְמַעֲיֵיהוּ וְנַפְלִין מִתִּין ונכנסה האש למעיהם ונפלו ומתו,

כְּמַה דְּאֵתָּא אָמַר כמו שכתוב **וַיִּשְׁלַח יְהוָה בְּעַם אֵת הַנְּחָשִׁים**

הַשָּׂרְפִים וינשכו את העם וימת עם רב מישראל".

מדברי לשון הרע מתו בשריפת המעיים ע"י הנחשים

רַבִּי חֲתִיא אָמַר, חֲוּוּיִן הָווּ אֲתִיִּין מְלַחְשָׁן בְּפּוּמִייהוּ

וְנִשְׁכִּין וּמִתִּין הנחשים היו באים ומלחשים בפייהם והיו נושכים וממיתים.

מֵאֵי מְלַחְשָׁן ומה הכוונה מלחשים. **כְּמַה דְּאֵתָּא אָמַר** (קהלת י) כמו

שכתוב **אִם יִשׁוּךְ הַנְּחָשׁ בְּלֹא לְחָשׁ. אִשָּׁא הָווּ מְלַחְשָׁן**

בְּפּוּמִייהוּ, וְנִשְׁכִּין האש היתה מלהטת בפייהם, **וְשִׁדְיִין אִשָּׁא בְּהוּ**

והיו זורקים אש בעם ישראל, **וְאֵתָּא אִשָּׁא מְעִיֵיהוּ וּמִתִּין** והיה נשרף